

Armenian Numismatic Quarterly

Հայ Դրամագիտական Եռամսեայ

October 2015

Volume 1, Number 3

A publication of the Armenian Numismatic and Antiquities Society

PO Box 210313

Milwaukee, WI 53221-8006 USA

Khachatour Mousheghian

1919-1992

June 2015 International Numismatic Conference in Yerevan

A two-day international numismatic conference took place in Yerevan at the prestigious Republic of Armenia National Academy of Sciences (NAS) on June 3-4. Sponsored and organized by the NAS Institute of History with support from the Armenian Ministry of Culture and Science, this was the first time that a scientific conference focusing exclusively on numismatics, with participation of leading specialists from Russia, Great Britain and elsewhere, was held in Armenia. The conference was dedicated to the 95th birthday of the late Dr. Khachatour Mousheghian, formerly numismatic curator at the History Museum of Armenia. In the years following World War II Mousheghian, Armenia's first professionally trained numismatic research specialist, studied in St. Petersburg at the famous State Hermitage museum. His productive career included several books and dozens of specialized articles, focusing especially on coin circulation on Armenian territory and the analysis of coin hoards. Mousheghian was also responsible for the formation and expansion of Armenia's national numismatic cabinet. Under his leadership thousands of ancient coins from hoards and donations were procured and catalogued. This issue of *Armenian Numismatic Quarterly* carries a complete illustrated report of the conference courtesy of the Institute of History. The English translation was prepared by your editor.

2015 has been a very busy year for many of us, and although I would have loved to have been able to attend and participate in this symposium, due to circumstances beyond my control I was unfortunately unable to attend. We take this opportunity to congratulate the organizers and sponsors on what was clearly an enormous success, and hope that a similar conference can be held again in the coming years.

Levon A. Saryan, Ph.D., Editor

Editorial Board: L. A. Saryan, Ph.D., Editor; Dr. Chuck Hajinian, Assistant Editor; Vartan Matiossian and Avedis Hadjian, Armenian Editors. Editorial address: PO Box 210313, Milwaukee, WI 53221-8006. www.anasociety.org, tramaked@aol.com.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԿԱՆ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ՝ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՀԱՅ ԴՐԱՄԱԿԵՏ ԽԱԶԱՏՈՒՐ ՄՈՒՇԵՂԵԱՆՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

«Հայ դրամագիտության տեղն ու դերը միջազգային դրամագիտության ոլորտում» խորագիրն էր կրում երկօրեայ միջազգային դրամագիտական գիտաժողովը, որը նուիրուած էր ականաւոր դրամագէտ Խաչատուր Մուշեղեանի յիշատակին: Գիտաժողովը կայացաւ 2015 թուականի յունիսի 3-4-ը ՀՀ ԳԱԱ նախագահութեան նիստերի փոքր դահլիճում: Գիտաժողովը կազմակերպել էր ՀՀ ԳԱԱ պատմութեան ինստիտուտը՝ ՀՀ ԿԳՆ գիտութեան պետական կոմիտէի ֆինանսական աջակցութեամբ: Գիտական միջազգային աննախադէպ այս միջոցառումն անց էր կացում առաջին անգամ, որը հաստատում էր 70 տարի առաջ ՀՀ ԳԱԱ առաջին նախագահ Յովսէփ Օրբելու բարձրացրած դրամագիտութեան ոլորտի կարեւորութեան հարցը:

Յայտնի է՝ եօթնասուն տարի առաջ դրամագիտութիւնը Հայաստանում, որպէս գիտական ուսումնառութեան մասնաճյուղ, կայացած չէր. այն աւելի շատ կրում էր հաւաքական եւ հաշուարկային բնոյթ: Այդ էր պատճառը, որ Յովսէփ Օրբելու կողմից բարձրացրած խնդիրը Հայաստանում իր լուծումը ստացաւ հիմնականում 20-րդ դարի 48-60-ական թթ., երբ Հայաստանում մեծ թափով սկսել էր զարգանալ հնագիտութիւնը: Հնագիտական պեղումներից ստացուած դրամագիտական գտածոների յայտնաբերումները կարիք ունէին հետազօտման, մասնագէտի ճշգրիտ բնորոշման: Հայ դրամագէտ Խաչատուր Մուշեղեանի 95-ամեայ յորելեանի միջազգային գիտաժողովի հրաւիրումը պայմանավորված էր ոչ միայն համաշխարհային ճանաչում գտած դրամագէտի յուշ մեծարմանը եւ նրա կողմից այս բնագաւառում թողած ժառանգութեանը, այլ նաեւ այսօրուայ հայ դրամագիտութեանը վերաբերող խնդրայարոյց հարցերին: Յայտնի է՝ այս բնագաւառում ընդգրկուած զինուորները բոլոր ժամանակներում եղել են սակավաթիւ, քանզի ոլորտը դժուար է շատերի համար, քանի որ անտիկ եւ միջնադարեան դրամն ուսումնասիրելու համար հարկաւոր են բազմակողմանի գիտելիքներ, մի քանի շաղկապուած մասնագիտութիւնների խորը տիրապետում: Յայտնի է, որ առանց դրամագիտական վկայութիւնների անհնար է ստեղծել լիարժէք պատմութիւն հնագոյն երկրների, որոնցից մէկն էլ Հայաստանն է:

Միջազգային գիտաժողովի այս միջոցառումը զալիս էր հաստատելու այս ոլորտի կարեւորութեան, նրա խնդիրների եւ նոր կարգերի պատրաստման հարցը: Հայաստան էին ժամանել համաշխարհային ճանաչում ստացած առաջատար թանգարանների դրամագիտական բաժինների ղեկավարներն ու ներկայացուցիչները: Դրանով իսկ ազգարարելով Հայաստանի ներգրաւուածութիւնն այս բնագաւառում՝ իր թէ՛ անցեալով, թէ՛ ներկայով եւ ապագայով: Մասնակիցները ժամանել էին Մեծ Բրիտանիայից (Բրիտանական թանգարան), Սանկտ-Պետերբուրգի պետական էրմիտաժից, Մոսկուայի Պատմութեան պետական թանգարանից, Սանկտ-Պետերբուրգի Պետական Ռուսական թանգարանից, ինչպէս նաեւ ներկայ էին Վրաստանն ու Աւստրիան ներկայացնող անձեր:

Երկօրեայ այս աննախադէպ դրամագիտական միջազգային գիտաժողովին բացման խօսքով հանդէս եկաւ ՀՀ ԳԱԱ պատմութեան ինստիտուտի տնօրէն, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Աշոտ Մելքոնեանը. «Դրամագիտութեան ոլորտում հայ ժողովուրդն ունեցել է մեծանուն գիտնականներ, իսկ մեր երկիրն աշխարհում յայտնի դրամագիտական կենտրոններից է: Խաշատուր Մուշեղեանն ուսումնասիրել է անտիկ եւ միջնադարեան Հայաստանի դրամական շրջանառութիւնը, դրամահատարանների գործունէութիւնը, անդրադարձել չափագիտութեան խնդիրներին: Դրամագիտական գանձերի եւ առանձին գտածոների հիման վրայ վեր է հանել Հայաստանի դրամաշրջանառութեան փուլային պատմութիւնը»: Այսպիսի առաջաբանով բացուեց դրամագիտական միջազգային գիտաժողովը: Այնուհետեւ գիտաժողովի մասնակիցներին ողջունեց ՀՀ ԳԱԱ նախագահութեան խորհրդական, ակադեմիկոս Վլադիմիր Բարխուդարեանը, որն անձամբ երկար տարիներ աշխատել էր դրամագէտի հետ եւ քաջածանօթ էր նրա անցած ստեղծագործական ուղուն: Ակադեմիկոսն իր յիշողութիւններով ներկայացաւ գիտաժողովի մասնակիցներին ու ներկաներին՝ անդրադառնալով դրամագէտի ստեղծագործական ուղուն:

Այնուհետեւ պատասխան ողջոյնի խօսքով հանդէս եկան գիտաժողովի մասնակիցներից՝ Պետական էրմիտաժից (Սանկտ-Պետերբուրգ) դրամագիտութեան բաժնի տնօրէն Վիտալի Կալինինը եւ Բրիտանական թանգարանի փոխտնօրէն Անդրու Բարնեթը (Մեծ Բրիտանիա): Նրանք իրենց շնորհակալութիւնը յայտնեցին, որ մասնակցում են տարածաշրջանում առաջին անգամ կազմակերպուած դրամագիտական միջազգային գիտաժողովին, որի առիթով եւ գտնուում են Հայոց երկրում:

Բացման եւ ողջոյնի խօսքերից հետո գիտաժողովի առաջին նիստի համանախագահողներն էին Հայկ Յակոբեանը եւ Աբբահայր Պօղոս Գոճանեանը (Մխիթարեան միաբանութիւն, Վիեննա):

Գիտաժողովի առաջին զեկուցումով հանդէս եկաւ ՀՀ ԳԱԱ պատմութեան ինստիտուտի գիտաշխատող Ա. Մուշեղեանը. նա հակիրճ ներկայացրեց հայ դրամագիտութեան երեք հարիւր տարուայ պատմութեան կարեւորագոյն առանցքները: Առանձնացրեց, թէ այդ ժամանակաշրջանում ինչպիսի զարգացում է ապրել հայ դրամագիտութեան իր երկու կարեւորագոյն բաժինների՝ Արտաշէսեան եւ Կիլիկեան դրամների հետազոտութեան բնագաւառում՝ հասնելով ներկայիս խնդիրներին: Զեկուցողը մասնաւորապէս շեշտեց դրամագիտութեան բնագաւառում նոր կազրերի պատրաստման հրատապ խնդիրը՝ նշելով սերնդափոխութեան ապահովման եւ միեւնոյն ժամանակ հայ դրամագիտական դպրոցի լաւագոյն աւանդոյթների պահպանման կարեւորութիւնը:

Երկրորդ զեկուցմամբ հանդէս եկաւ Պետական էրմիտաժը ներկայացնող, դրամագիտութեան բաժնի տնօրէն Վիտալի Կալինինը: Նա ներկայացրեց Խաշատուր Մուշեղեանի ուսման տարիները Պետական էրմիտաժում՝ ականաւոր արեւելագէտ Յովսէփ Օրբելու եւ Ալեքսէյ Բիկովի ղեկավարութեան ներքոյ: Մասնաւորապէս նշեց, որ յետպատերազմեան ծանր տարիներից յետոյ հայ դրամագէտն այդ բաժնում առաջին ասպիրանտն էր Հարաւային Կովկասից: Նշեց նաեւ, որ մինչ օրս էլ նրա թողած ժառանգութիւնը էրմիտաժիներին մեծ հպարտութիւն է պարգեւում, քանի որ իրենք

Յաջորդ օրը՝ Յունիսի 4-ին գիտաժողովը շարունակեց իր աշխատանքները ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի նիստերի դահլիճում, որտեղ հետազոտող գեկուցումներով հանդէս եկան հայ եւ ռուս գիտնականները: Երկրորդ օրուայ առաջին նիստի համանախագահողներն էին Թ. Դունդուան (Վրաստան) եւ Ա. Փիլիպոսեանը (ՀՀ):

Հայկ Յակոբեանը (ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության եւ ազգագրութեան ինստիտուտ) նստաշրջանը բացեց իր գեկուցմամբ, որի խորագիրն էր «Տեքստի կառուցումը եւ բովանդակութիւնը (համաձայն հին Հայաստանին առնչուող արձանագրութիւնների եւ դրամագիտական տուեալների)»: Նրան յաջորդեց նույն ինստիտուտից Սիմոն Հմայակեանի «Կարմիր Բլուրը ըստ դրամագիտական տուեալների» թեմայով գեկուցումը: Երկու հայ հնագէտների գեկուցումները ընթանում էին տպաւորիչ լուսապատկերներով ու գրաֆիկներով:

Ռուսաստանի Դաշնութիւնից հանդէս եկաւ Մոսկուայի Պատմության պետական թանգարանի դրամագիտութեան բաժնի տնօրէն Իգոր Շիրեակովը: Նրա գեկուցման խորագիրն էր «Ռուսաստանի սահմաններով ոսկու ներմուծումը եւ արտահանումը 17-րդ դարի վերջին եւ 18-րդ դարի սկզբին: Այսպէս կոչուած «հայկական ընկերութեան» արտօնութիւններից մէկի մասին»: Նա ներկայացրեց Նոր Զուլայի հայ վաճառականների առեւտրական գործարքները եւ շրջանառութեան մէջ եղած ժամանակաշրջանին բնորոշ դրամները:

Մեծ հետաքրքրութիւն յառաջացրեց Կոնստանտին Կռավցովի (Պետական էրմիտաժ, Սանկտ-Պետերբուրգ) «Հայաստանում գտնուած Թաբարիստանեան դրախմները եւ նրանց դերը Հիւսիսային Իրանից դէպի Սկանդինաւիա դրամների շրջանառութեան մէջ 8-9 դդ.» գեկուցումը: Ռուս դրամագէտն իր գեկուցման նախաբանում ներկայացրեց հայ գիտնականի կողմից հետազօտուած «Սինիքի գանձ» արժէքաւոր աշխատութիւնը: Նա նշեց, որ հեղինակը դեռ իր կենդանութեան օրօք իր ձօնագրութեամբ աշխատանքն ուղարկել էր էրմիտաժի դրամագիտութեան բաժնի գրադարանին: Այդ յօդուածի հիման վրայ ռուս դրամագէտը կազմել է իր գեկուցման թեման: Կոնստանտին Կռավցովն ընդգծեց, որ արեւելեան դրամների այդ բացառիկ գանձն իր քանակով ու բովանդակութեամբ աղբիւրագիտական առումով ոչ միայն Հայաստանի, այլեւ հարեւան երկրների համար կարեւորագոյն նորոյթ է եւ իր տարողունակութեամբ նմանը չունի մինչ օրս յայտնի այլ դրամագիտական գտածոների շրջանում: Մօտ 2000-ի հասնող բարձր որակի արծաթէ դրամները խաշատուր Մուշեղեանի կողմից ժամանակին մէկ առ մէկ ուսումնասիրուել են: Գտածոն ապրանքա-դրամական լարաբերութիւնների, նրա միջազգային տնտեսական կապերի ուղղութիւնների համար արժէքաւոր է ոչ միայն հայագիտութեան, այլ նաեւ միջազգային պատմութեան համար:

Յիշարժան էր Վիեննայի Աբբահայր Պօղոս Գոճանեանի (Միխիթարեան Միաբանութիւն, Աւստրիա) «Խաշատուր Մուշեղեանը եւ Վիեննայի Միխիթարեանները» գեկուցումը, որտեղ բանախօսը ներկայացրեց դրամագէտի երկարամեայ նամակագրութիւնը Վիեննայի Միխիթարեան աբբահայր Մանեանի եւ դրամագէտ Հ. Օգոստինոս Վրդ. Սեքուլեանի հետ: Բանախօսը ներկայացրեց իր լիշողութիւնները, թէ ինչպէս են տպագրուել դրամագէտի վերջին աշխատանքները՝ միաբանութեան արդէն իր առաջնորդութեան օրօք, «Հանդէս Ամսօրեայ»-ում:

**International Conference on Armenian Numismatics in Honor of Khachatour
Mousheghian,
Yerevan, June 3-4, 2015**

"The Place and Role of Armenian Numismatics in the Sphere of International Numismatics" was the topic of a two-day international conference that took place in Yerevan on June 3-4, 2015. This first-ever conference in Armenia devoted solely to numismatics was appropriately dedicated to the memory of Armenia's first numismatic scholar, Dr. Khachatour Mousheghian. It was sponsored and organized by the Institute of History of the Republic of Armenia National Academy of Sciences (RoA NAS), with financial support from the RoA Ministry of Culture and Science. Scientific sessions were held at the NAS headquarters in Yerevan. This unprecedented conference took place seventy years after Hovsep Orbeli, the first president of the National Academy, emphasized the importance of numismatic data for the study of history.

Seventy years ago, numismatics had not yet been established as a field of serious scientific inquiry in Armenia. Academician Orbeli raised the need for such inquiry, which found its solution between 1948 and 1960 when archaeology began to develop in Armenia. Numismatic finds brought to light during archaeological excavations required classification, research and publication by a trained specialist. On the occasion of the 95th birthday of Armenian numismatist Khachatour Mousheghian, an international numismatic conference was organized, not only to memorialize the work and contributions of this internationally known specialist, but also to address contemporary issues in Armenian numismatics. It is apparent that the number of researchers in this field has always been few, first because of its difficulty, and second because research on ancient and medieval coins requires detailed knowledge and deep command of several languages and specialties. Without numismatic evidence it is impossible to form a complete picture of the history of the ancient countries, among them Armenia.

This conference confirmed the importance of numismatic science, the questions it confronts, and the importance of preparing new experts in the field. Internationally recognized directors and representatives of numismatic cabinets from a number of prominent museums and institutions traveled to Armenia to participate. Specialists from Great Britain (the British Museum), the State Hermitage at St. Petersburg, the Moscow State History Museum, the National Russian Museum at St. Petersburg, as well as experts from Georgia and Austria participated in the event.

The first session was held in the NAS small conference room. Welcoming remarks were delivered by Ashot Melkonyan, director of the RoA NAS Institute of History. "In the field of numismatics the Armenian people have had prominent specialists, and our country is one of the world's important numismatic research centers. Khachatour Mousheghian studied ancient and medieval coin circulation in Armenia, the production of various mints, and investigated metrological questions. On the basis of coin hoards and smaller finds he developed the historical stages of Armenia's monetary circulation." Participants then greeted Academician Vladimir Barkhoudarian (advisor to the president of NAS), who was a close personal associate of Dr. Mousheghian for many years and was well acquainted with his scientific career. Academician Barkhoudarian recounted memories of his work with Mousheghian during the St. Petersburg years.

Replying to the welcoming remarks, Vitaly Kalinin, director of the numismatic cabinet of the State Hermitage in St. Petersburg, and Andrew Burnett, president of the Royal Numismatic Society and formerly assistant director of the British Museum (London), expressed their appreciation to the organizers, and at being able to visit and participate, for the first time, in an international numismatic conference in Armenia.

After the introductory addresses, the first session began under the co-chairmanship of Hayk Hakobyan (NAS Institute of Archaeology and Ethnography) and Father Boghos Kojanian (Mekhitarist Congregation of Vienna). The first presentation was made by Anahit Mousheghian, researcher at the NAS Institute of History, who briefly summarized the progress and most important developments in the history of Armenian numismatic inquiry over the past three centuries. She pointed out how over that period the two major branches of Armenian

numismatics, the coinages of the Artaxiad and Cilician dynasties, developed and reached their present state of knowledge. She stressed the essential importance of training new researchers and the need, with the change of generations, to preserve the best traditions of Armenian numismatic investigation.

The second report was delivered by Vitaly Kalinin, director of the numismatic cabinet at the State Hermitage in St. Petersburg. He presented Khachatour Mousheghian's years as a young student at the Hermitage, under the direction of the renowned orientalist Hovsep Orbeli and numismatist Alexei Bykov. Kalinin noted that in the difficult years following World War II, Mousheghian was the first candidate from the southern Caucasus to study at the Hermitage. Even today, he said, Mousheghian's achievements are a source of pride for the Hermitage, and he is considered not just an Armenian numismatist but also the Hermitage's numismatist. Kalinin mentioned the Hermitage's exceptional photographic archive which depicts the staff of the numismatic department of the Hermitage under the leadership of Hovsep Orbeli. The speaker described the intellectual environment of the leading numismatists of those days who left their influence on research into Greco-Roman, oriental and Russian coins, in which Khachatour Mousheghian was immersed and where he received his specialized education.

Speaker Ashot Pilibosyan, deputy director of the Historical and Cultural Protection Service of the RoA Ministry of Culture, spoke about the frog-shaped Babylonian weight stone discovered several years ago in archaeological excavations at Metsamor. He described it as a weight stone pertaining to the ancient Babylonian monetary system. Excellent photographs of this exceptional object along with interesting analysis were presented.

The next speaker was Dr. Tedo Dundua of Tbilisi (Georgia) State University, who spoke on "Coin Issues in Georgia." This comprehensive survey of Georgian coins from ancient times to the late medieval period utilizes online methodology. The presentation was based on the speaker's two-volume monograph which examines coins and coin groups that circulated in Georgia during this period.

The first session ended with a presentation by Andrew Burnett, president of the Royal Numismatic Society and former assistant director of the British Museum in London. Burnett's topic was "Trajan's Expedition to Armenia and Parthia (113-117 AD)." The well-known scholar stressed the importance of organizing similar conferences at such a high professional level. He was particularly impressed by the high caliber of the participants, including numismatic cabinet directors of leading institutions in St. Petersburg and Moscow. Using slides and graphics, Burnett presented an exhaustive analysis of the coinage of Trajan—the mintages, the mints, and the circulation of those coins in Armenia and Parthia in their military and political context. The presentation lasted more than 30 minutes and, with its content and new information, was both interesting and valuable especially for its methodological approach.

On the second day (June 4) the conference continued in the Institute of History conference room, with the first session moderated by Tedo Dundua and Ashot Pilibosyan. The first session opened with a paper by Hayk Hakobyan (Institute of Archaeology and Ethnography), who spoke on "The Structure and Content of Texts in Inscriptions and Numismatic Data Pertaining to Ancient Armenia." He was followed by Simon Hmayagyan of the same institute, who spoke on "Karmir Blur According to Numismatic Data." Both presentations were illustrated with impressive photographic slides and graphical data.

From the Russian Federation, Igor Shiryakov (numismatic cabinet director of the Moscow State History Museum) spoke on the role of the so-called "Armenian Association" which was involved in the import and export of gold in Russia during the late 17th and early 18th centuries. Based on documentary evidence, he presented the commercial activities of Armenian merchants of New Julfa and the characteristic coins which circulated.

There was great interest in a paper by Konstantin Kravtsov (State Hermitage in St. Petersburg) entitled "A Hoard of Drachms of Tabaristan found in Armenia and their Role in Trade between northern Iran and Scandinavia in the 8th-9th Centuries AD." This paper was based on the famous Siunik hoard which was studied and recorded by Dr. Mousheghian during his lifetime. The nearly 2000 well-preserved silver drachms in the hoard were examined by Mousheghian one-by-one at the time. He had dedicated and sent a copy of his study to the numismatic library of the Hermitage. Kravtsov based his presentation on that study. He pointed out that this exceptional and unparalleled coin discovery, in terms of quantity and content, is important not just for Armenia but also for

neighboring lands. The discovery is valuable for the light that it sheds on trade relations and international economic ties, not only for Armenology but also for international history.

Fr. Boghos Kojanian (Mekhitarist Congregation of Vienna) reported on Mousheghian's ties with the Vienna Mekhitarists. The Mekhitarist Congregation of Vienna possesses one of the largest Armenian coin collections in the world, and Mousheghian was in constant correspondence with chief abbot Fr. Krikoris Manian and Fr. Augustinos Sekoulian. Kojanian shared his personal recollections of how the Mekhitarists published Mousheghian's work in their journal *Handes Amsorya*.

Alexander Polischuk (numismatic curator of the Russian State Museum, St. Petersburg) spoke on "Medals Dedicated to Armenia in the Russian State Museum." He presented the medals of Russia devoted to Armenian themes that are found in his museum's collection.

From the Moscow State History Museum three leading numismatists, Alla Shkurko, Tatiana Stukalova, and Margarita Shutkina, made presentations on the mysterious and fascinating world of medallion art. Shkurko presented the work of Armenian medalists. These medals depict famous Armenian scientists, artists, and musicians with their sculpted portraits and Armenian symbols.

Gevorg Mughalyan, numismatist at the Republic of Armenia Central Bank presented "A Persian Coin Hoard from the Beginning of the 18th Century." The speaker (known for his books on Armenia's modern coinage) described how the Central Bank, with its own means, came into possession of this hoard, an encouraging development since the hoard was thus preserved from loss. Mughalyan summarized the contents of this hoard from a historical and numismatic viewpoint, and classified the coins chronologically.

Anahit Amiryan, numismatic curator of the Yerevan City History Museum, presented the museum's collection, from the ancient period to contemporary paper money and medals. She pointed out the leading role played by Khachatour Mousheghian and Lazr Khachatryan in forming and expanding this collection. The efforts of these two dedicated men, although no longer with us, brought the museum's valuable collection to its present state.

Researchers Edvard Danielyan, Gohar Vartoumyan, and Alis Doumikyian, all at the History Institute of the NAS, also participated with interesting presentations.

Altogether, over the two-day conference, 19 specialized content-filled reports were delivered. Visiting Armenia were speakers representing the rich traditions of the British and Russian schools. Presentations varied in theme and historical era; coins and medals were discussed. With its depth and variety, the conference left a deep impression on participants and listeners, opening a new window into Armenian history.

Along with the ancient and Near Eastern medieval periods, the history of the birth and development of Armenian coinages was offered, along with its present circumstances and findings. Today, numismatic inquiry has reached a new level of quality and requirements. The speakers presented and evaluated the role of coins in historical-political, cultural, artistic and mythological contexts. They were able to shed light on many details related to Armenia and Armenian numismatics.

The conference was covered in the periodical press and on television, and was heralded in France and the USA. Conference papers will soon be published in a separate volume. Following the conference, participants were invited to the Central Bank where they viewed the bank's numismatic display and received publications and souvenirs. On June 5, the participants were treated to excursions to Etchmiadzin, Garni, Geghard, and Lake Sevan, arranged by the Institute of History.

Summarizing the conference, History Institute director Ashot Melqonyan stated that the conference achieved its objective. He thanked the participants and expressed the hope the conference would stimulate new research and programs. This international meeting was both a fitting tribute to Khachatour Mousheghian's career and evidence that Armenian numismatics has taken its rightful place in international numismatics. The conference participants expressed a desire to initiate future cooperation with specialists in the Institute of History.—*Translated by Levon A. Saryan*

International Numismatic Conference Photos, Yerevan, June 3-4, 2015

Clockwise from top left: National Academy of Sciences conference room; assembled participants with Anahit Mousheghian on left; Royal Numismatic Society president and former British Museum assistant director Andrew Burnett speaking about the coinage of Trajan; International Numismatic Conference brochure; Konstantin Kravtsov, numismatist at the State Hermitage in St. Petersburg, Russia, speaking about the Siunik Hoard; Vitaliy Kalinin, director of the State Hermitage numismatic cabinet, speaking about Khachatour Mousheghian.